

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n vastauksia ja huomioita
Kristillisdemokraattien puoluekokousaloitteisiin
puoluekokouksessa Joensuussa 26.-27.8.2023.

Hyvä Kristillisdemokraattien puoluekokousedustaja,
onnittelut merkittävästä tehtävästäsi puoluekokousedustajana.

Olet tärkeiden päätösten äärellä!

Me Palvelualojen ammattiliitossa eli PAMissa haluamme omalta osaltamme lisätä kaikkien poliittisten puolueiden, eli myös kristillisdemokraattisten vaikuttajien tietoutta palvelualojen arjesta sekä alamme työntekijöihin ja työlöihin vaikuttavista asioista. Olemme Suomen toiseksi suurin ammattiliitto ja kuten varmasti tiedätte niin, työllisistä yli puolet työskentelee yksityisissä palveluissa.

Tukeaksemme teidän keskusteluanne meillekin tutuista aiheista, olemme PAMissa tutustuneet tarkasti kaikkiin kokouksellenne osoitettuun julkisiin puoluekokousaloitteisiin. Puoluekokoukselle tehtyjen aloitteiden pohjalta käydään merkittävää poliittista keskustelua. Yksikään puoluekokoukselle suunnattu kokousaloite ei ole turha, vaan osa kansalaisyhteiskunnan keskustelua demokratiassa.

Kiitämme KD:n puolueaktiiveja usean tärkeän työelämän näkökulman nostamisesta osana aloitteitanne. Kiitos, että teette erittäin merkityksellistä työtä ja nostatte tärkeitä aiheita esille! Osana tutustumista materiaaleihinne olemme asiantuntijoidemme kanssa pohtineet näitä aloitteita yksityisen sektorin palvelualojen näkökulmasta ja laatineet osaan aloitteista omat vastauksemme ja lisähuomiomme aiheesta. Toivomme, että näistä meidän vastauksistamme ja huomioistamme on teille hyötyä jatkotyöstämisessä ja kerromme aiheesta myös mielellämme lisää!

Antoisaa puoluekokousta ja hyviä keskusteluita! Toivottavasti tapaamme kokouksessanne!

Julkaisemme vastauksemme myös nettisivuillamme täällä:

<https://www.pam.fi/yhteiskunnassa/pam-vaikuttaa/puoluekokoukset/>

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry.

Lisätietoa: (Myös paikalla puoluekokouksessanne)

Eveliina Reponen, Yhteiskuntasuhteiden vastaava

puh. [+358438267960](tel:+358438267960), eveliina.reponen@pam.fi

**Palvelualojen
ammattiliitto**
Servicefacket

PAM on olla yksityisillä palvelualoilla työskentelevien ammattiliitto. Työelämän asiantuntijana parannamme jäsentemme toimeentuloa, työsuhdeturvaa ja elämisen laatua.

Päätehtävämme on neuvotella palvelualoille työehtosopimukset. Parannamme alojemme työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia työhön, työyhteisöön ja työn turvallisuuteen sekä liiketoiminnan kehittämiseen. Edistämme kansallisesti ja kansainvälisesti demokratiaa, oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja sosiaalista turvallisuutta.

Jäsenet

Jäsenmäärä 31.12.2022: noin 200 000
n. 75% naisia,
n. 30% alle 30-vuotiaita

Ammattiosastoja

126

Luottamushenkilöitä

noin 2 500

Työehtosopimuksia

30 kappaletta,
joista 16 yleissitovaa,
3 normaalisitovaa,
11 yrityskohtaista.

Työsuhdeneuvonta

N. 40 000 yhteydenottoa/vuosi jäseniltä
työsuhdeasioissa

Palvelualat ovat merkittävässä roolissa Suomen kansantaloudessa ja yhteiskunnassa ja niiden rooli kasvaa. Työllisistä yli puolet työskentelee yksityisissä palveluissa, ja alojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on sanoin hieman yli 50 prosenttia. Suurta osaa palveluista tuotetaan ympäri vuorokauden, vaikka muu yhteiskunta lepäisi. Koronakriisi opetti, että esimerkiksi kaupalla, kiinteistöpalveluilla ja siivouksella sekä turvallisuusalalla on merkittävä rooli huoltovarmuudessa. Matkailu taas on tärkeä vientitulojen lähde.

Me PAMissa haluamme, että työtä tehdään Suomessa jatkossakin reiluilla pelisäännöillä ja yritykset voivat luottaa kilpailun olevan reilua. Talous on meitä ihmisiä varten ja siksi sitä on hoidettava hyvin. Tarvitsemme työntekijöille vakaat ja turvalliset työolot, työnantajille selkeät ja ennakoitavat pelisäännöt ja palvelualalle menestyksen edellytykset ja mahdollisuuden olla jatkossakin Suomen työllistävän sektori.

Kun ihminen voi hyvin, hän pystyy näyttämään itsestään parhaat puolet elämässään ja työssään. Se vaatii riittävää toimeentuloa, mahdollisuuksia kehittyä, asiallista kohtelua ja vaikutusmahdollisuuksia sekä luottamusta siihen, että hänestä pidetään hädän hetkellä huolta.

Haluamme, että Suomella ja meillä menee hyvin. Tätä haluaa varmasti myös Kristillisdemokraatit.

PAMin vastauksia ja huomioita puoluekokoukselle osoitettuihin aloitteisiin:

PUOLUEKOKOUSALOITE 1: Lasten kotihoidontuki nostettava työttömyysturvan tasolle ja täysimääräinen tuki pidennettävä lapsen 3 ikävuoden loppuun.....	5
PUOLUEKOKOUSALOITE 2: Pienten työnantajayritysten maksaman omavastuuosuuden lyhentäminen koskien työntekijöiden sairauslomia	8
PUOLUEKOKOUSALOITE 38: Kiusaaminen rikkoo	9
PUOLUEKOKOUSALOITE 39: Perhevapaa täysin ilman kiintiötä.....	10

PUOLUEKOKOUSALOITE 1: Lasten kotihoidontuki nostettava työttömyysturvan tasolle ja täysimääräinen tuki pidennettävä lapsen 3 ikävuoden loppuun

Esittää: Satakunnan piiri ja Euran osasto

PAM VASTAA:

PAM kiittää tärkeän aiheen esille nostamisesta, mutta ei voi yhtyä aloitteentekijöiden ehdotukseen varsinkaan kotihoidontuen pidentämisen osalta. Sen sijaan ehdotus korottaa kotihoidontukea työttömyysturvan tasolle on sosiaaliturvajärjestelmän yksinkertaistamisen ja selkeyttämisen kannalta järkevä ehdotus. Täytyy kuitenkin huomioida, että uudistukset eivät kohtele kaikkia osapuolia tasapuolisesti: aina joku häviää ja joku voittaa. Niin tässäkin, sillä tällä hetkellä kotihoidon tuki on aika lähellä työttömyysturvan korvaustasoa kuntalisä mukaan lukien. Yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta hoitoraha on 377,68 euroa kuukaudessa ja muista alle 3-vuotiaista 113,07 euroa kuukaudessa. Yli 3-vuotiaasta mutta alle kouluikäisestä lapsesta tuki on 72,66 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi maksetaan tarveharkintaista hoitolisää 202,12 euroa kuukaudessa. Lisäksi riippuen kunnasta voidaan maksaa kuntalisää. Esimerkiksi Eurajoella maksetaan kuntalisää 200 euroa kuukaudessa alle 2-vuotiaasta lapsesta. Esimerkiksi Eurajoella asuva yhden lapsen perhe voi saada kotihoidon tukea 779,80 euroa kuukaudessa. Kun taas kolmen lapsen perhe, jossa on kaksi alle 3-vuotiaasta ja yksi yli 3-vuotias lapsi, voi saada 965,53 euroa kuukaudessa. Työttömyysturvan työmarkkinatuen määrä ilman lapsikorotusta on 800,02 kuukaudessa.

Sen sijaan lasten kotihoidon tuen pidentämistä PAM ei pidä tarpeellisena. Lasten kotihoidon tuen voidaan sanoa olevan kiistelty sosiaaliturvaetus Suomessa. Tuki herättää paljon vahvoja mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Sosiaalipoliittisesti tarkasteltuna tuella on monenlaisia ja monitasoisia rooleja ja tehtäviä, jotka liittyvät perhepolitiikkaan, arvoihin ja ideologioihin, talouteen ja perheiden arkeen. Koska tukeen liittyy näin vahvoja mielipiteitä, PAM katsoo tarpeelliseksi avata tuen merkitystä tämän ajan yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta. Tukea täytyy tarkastella työvoiman käytön, sukupuolten välisen tasa-arvon ja lapsen kasvun ja kehityksen näkökulmasta.

Kotihoidon tuki syntyi 1980-luvulla eli aikaan, jolloin ei puhuttu köyhyydestä, työttömyydestä eikä syrjäytymisestä. Suomi oli silloin myös yhtenäisempi maa. Nyt eletään toisenlaista aikaa toisenlaisilla yhteiskunnallisilla ongelmilla eikä kotihoidon tuen rooli ole enää entisen kaltainen. Kotihoidon tukea pitää tarkastella nyt naisten ja lasten yhteiskunnallisen osallisuuden näkökulmasta. Kotihoidon tuella on vaikutuksia myös maahan muuttaneiden perheiden kotouttamiseen.

Suomessa lasten kotihoidon tukeminen on historiallisesti ollut naiskysymys, sillä valtaosa, yli 90 % sen saajista on naisia. Äitien näkökulmasta kotihoidon tuen keskeiset haitat liittyvät pitkän kotihoitojakson seurauksiin. Lyhyet kotihoidon tuen käyttöjaksot eivät heikennä äitien inhimillistä pääomaa eli työmarkkina-avalmuuksia. Kotihoidon tuen käyttö koko pituudeltaan sen sijaan vaikuttaa negatiivisesti äitien työllistymiseen, ansiotasoon työuralla ja lopulta eläkkeen määrään. Lisäksi hallituksen aikomus poistaa eläkekertymä sosiaaliturvaetuksista heikentää entisestään kotihoidon tukea pitkään käyttävien naisten eläketurvaa. Työttömyysriskin, epävarman työuran, pienten ansioiden ja kutistuvien eläkkeiden lisäksi köyhyysriski kasvaa myös lasten kohdalla. Tämän myötä kasvaa todennäköisyys syrjäytyä. (ks. esim. Sipilä, Rantalaiho, Repo, Rissanen 2012)

Lasten kotihoidon tuen matala korvaustaso ja pitkäaikainen käyttö muodostavat yhden syyn lapsiperheiden köyhyyteen (ks. esim. Korpela 2018). Talousongelmat kärjistyvät niiden perheiden kohdalla, joissa kotihoidon tukea ei käytetä ansiotyön ja lastenhoidon yhteensovittamiseen, vaan toimeentuloturvana. Tutkimukset osoittavat (ks. esim. ks. esim. Sipilä, Rantalaiho, Repo, Rissanen 2012), että vanhempien stressi ei näytä vähenevän eikä tyytyväisyys perhe-elämään lisääntyvän, kun äiti jää kotiin. Perheaika ei riitä takaamaan hyvinvointia, kun pienituloisuuden takia perheessä on enemmän huolia, stressiä ja tyytymättömyyttä.

Kotihoitoon liittyy riskejä myös varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Monet tutkimukset osoittavat (esim. Karhula, Erola ja Kilpi-Jakonen 2016), että tasokas varhaiskasvatus tukee lasta myönteisillä kehitystuloksilla sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Varsinkin huono-osaisten perheiden lapset, kuten maahanmuuttajaperheiden ja syrjäytymisvaarassa olevien perheiden lapset, hyötyisivät varhaiskasvatukseen osallistumisesta. Lisäksi mitä vanhemmista lapsista on kyse, koti ei yksin kykene tarjoamaan lapselle riittävän hyvää sosiaalisiaatio- ja varhaiskasvatusympäristöä.

Viime kädessä kyse on myös lapsen oikeudesta joko osallistua ja saada arvostusta omana itseään tai sitten olla riippuvainen olento, joka saa hoivaa ja suojelua kotona. Lasten kotihoidon tuen järjestelmää pitäisi uudistaa niin, että uudistuksella toteutetaan selkeämmin lasten kumpaakin oikeutta: saada turvallista hoivaa ja saada osallistua varhaiskasvatukseen. Poliitiikalla päätetään viime kädessä mihin suuntaan olosuhteiden ja ratkaisujen halutaan kehittyvän. Lasten kotihoidon tuki on syntynyt vastaamaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Sitä pitää tarkastella nykyisten yhteiskunnallisten arvojen, periaatteiden ja tarpeiden näkökulmasta ja kehittää sen mukaan.

PUOLUEKOKOUSALOITE 2: Pienten työnantajayritysten maksaman omavastuuosuuden lyhentäminen koskien työntekijöiden sairauslomia

Esittää: Satakunnan piiri ja Porin osasto

PAM VASTAA:

Pam kiittää tärkeän aiheen esille nostamisesta. Pienten yritysten huoli työntekijöiden sairastumisten kustannuksista on ymmärrettävää. Korjauttakoon, että työnantajan velvollisuus on maksaa karenssiajalle osuvat työpäivät. Vapaapäivien ajalta ei makseta sairausajan palkkaa, joten on epätodennäköistä, että kustannettavia työpäiviä on 1+9 peräkkäin. Todellisuus on siis hiukan kohtuullisempi kuin aloitteentekijät esittävät.

Työvoimakustannukset, jonka yksi osa ovat myös sairausajankustannukset, ovat vain välttämätön osa yritystoimen budjetointia ja huomioitava arvioidessaan liiketoiminnan mahdollisuuksia.

PAM on huolissaan ajatuksesta, että ohjattaisiin lisää valtionvaroja tukemaan yritystoimintaa tilanteessa, jossa hallitus on jo ilmaissut kovia säästötavoitteita. Tämäkin lisätuki saattaisi johtaa, jälleen kerran, korotuksiin työntekijöiden maksamiin sairausvakuutusmaksuosuuksiin.

PUOLUEKOKOUSALOITE 38: Kiusaaminen rikkoo

Esittää: Pirkanmaan piiri

PAM VASTAA:

PAM kiittää tärkeän aiheen esille nostamisesta ja yhdymme aloitteeseen. Kiusaaminen on merkittävä ongelma, johon tarvitaan ratkaisuja yhteiskunnan kaikilla tahoilla. Samalla haluamme kuitenkin muistuttaa, että matalan kynnyksen mielenterveystyötä tekevät järjestöt tarvitsevat toimiakseen valtion rahoitusta. Myös toimivat sosiaali- ja terveyspalvelut tarvitsevat riittävän rahoituksen. Näistä molemmista ollaan tällä hallituskaudella leikkaamassa, vaikka kokonaisuudessaan mielenterveyspalvelujen parantaminen onkin hallitusohjelmassa esillä tärkeänä tavoitteena.

Haluamme nostaa myös esille tukeaksemme aloitteen henkeä huomion, että työnantajalla on velvoite huolehtia siitä, että työntekijät voivat tehdä työnsä terveellisessä ja turvallisessa työympäristössä. Tästä syystä työturvallisuuslaissa on työpaikkakiusaaminen kielletty. Lain 28§:ssä veloitetaan työnantajaa puuttumaan epäasialliseen kohteluun ja häirintään, joka uhkaa työntekijän terveyttä. Nimike tarkoittaa samaa kuin työpaikkakiusaaminen. Veloitteen laiminlyönti on työturvallisuusrikos, joka on rikoslain 47 luvussa sanktioitu. Lisäksi 18§:n mukaisesti työntekijän on työpaikalla vältettävä sellaista muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa heidän turvallisuudelleen tai terveydelleen haittaa tai vaaraa. Tämän noudattamista on työnantajan valvottava.

Totuus kuitenkin on, että työpaikkakiusaamistapaukset ovat näytöllisesti erittäin haastavia ja tapausten selvittäminen ja näytön hankkiminen vaikeaa ja aikaa vievää. Lyhyt vanhenemisaika johtaa usein siihen, että poliisi tai syyttäjä eivät ehdi kunnolla tapauksia tutkimaan ennen kuin ne jo vanhenevat. Tämän vuoksi tavoitteena voisi olla esimerkiksi poliisin ja syyttäjien resurssien lisääminen, niin, että tapaukset ehdittäisiin käsitellä asianmukaisesti. Myös erityisosaamisen varmistaminen näiden tapausten käsittelyyn voisi olla niiden hoitoa jouduttava.

PUOLUEKOKOUSALOITE 39: Perhevapaa täysin ilman kiintiötä

Esittää: KD Svenska

PAM VASTAA:

PAM kiittää tärkeän aiheen esille nostamisesta, mutta ei voi yhtyä aloitteentekijöiden ehdotukseen. Perhevapaiden käyttö on pitkään tiedetty tärkeimpiin lukeutuvaksi rekrytointisyrjinnän aiheuttajaksi. PAM katsoo, että olisi ensiarvoisen tärkeää saada myös miespuolisia vanhempia käyttämään perhevapaita, jotta stigma lisääntymisikäisestä naisesta työmarkkinoilla vihdoinkin laimenisi.

Vaikka perheiden valinnanvapaus on tärkeää, on käytännössä huomioitu uudessa perhevapaaudistuksessa ja annettu lisäksi lähinnä porkkanaa toisen vanhemman perhevapaan käyttöön. Vanhasta mallista ei siis ole poistettu synnyttävän vanhemman perhevapaapäiviä, se on edelleen päivien siirrolla totutettavissa saman pituisena. Toisen vanhemman kiintiöity osuus on lisäystä vanhaan malliin nähden. Perhevapaapäivien siirtäminen vanhemmalta toiselle on itse asiassa yhtä helppoa kuin niiden anominen itselle. KELA:n verkkopalvelut ovat nykyään erinomaiset ja perhevapaan palastelu ja varsinkin osaaikaisen käytön hyödyntäminen antavat lähes loputtomat mahdollisuudet järjestää lapsikodin arkea kullekin perheelle sopivaksi.

Lisäksi, PAM pitää erityisessä arvossa toisen vanhemman oikeus viettää perhevapaata ja osallistua lapsen varhaiseen kehitykseen. Tämä on arvokas mahdollisuus, joka jäisi helposti monessa perheessä käyttämättä, koska tähän saakka tukimuodot ovat kallistuneet siihen, että synnyttävä vanhempi ottaa vastuun lapsesta. Asenteet ja käytännöt eivät helposti muutu, ellei anneta pientä ohjausta oikeaan suuntaan.

PAMia huolestuttaisi tilanne, jossa synnyttävä vanhempi saisi käyttää kaikki, molemmille vanhemmille tarkoitetut perhevapaapäivät. Tämä ei edistäisi, vaan itse asiassa veisi huonompaan suuntaan, työelämän tasa-arvoa ja lisäisi naisten eläkeläisköyhyyttä nykyisestään.